

Svar på skriftligt spørgsmål om att bekämpa våld mot kvinnor

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 329/2021 rd undertecknat av riksdagsledamot Ruut Sjöblom /saml. m.fl.:

Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att förebygga våld mot kvinnor, och

hur ämnar regeringen se till att de som blivit utsatta för och de som utövat våld får den hjälp de behöver?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

I regeringsprogrammet konstateras att regeringen fäster särskild vikt vid att minska brott mot personlig integritet samt brott mot liv och hälsa, i synnerhet brott mot barn samt våld i nära relationer. För utveckling av en trygg rättsstat ingår som en metod i regeringsprogrammet en skrivning om att ett åtgärdsprogram för förebyggande av våld mot kvinnor ska utarbetas.

Programmet för bekämpning av våld mot kvinnor bereddes tväradministrativt under ledning av justitieministeriet och publicerades i oktober 2020. Det genomgående temat i programmet är förebyggande av våld. Olika former av våld som har inkluderats i programmet är hedersrelaterat våld och digitalt våld. Dessutom betonas arbetet med dem som utövar våld samt utvecklandet av kompetensen hos myndigheterna inom förundersöknings- och straffprocesserna samt inom brottspåföljdssektorn.

Programmet omfattar 32 åtgärder, som har indelats i följande teman:

- Öka medvetenheten om våld mot kvinnor
- Utbildning av yrkespersoner
- Myndighetsanvisningar
- Program för förövare av våld i nära relationer
- Strukturer och regional samordning
- Undersökningar och utredningar

Syftet med varje åtgärd i programmet är att svara på någon eller några av de rekommendationer som GREVIO, som övervakar genomförandet av Istanbulkonventionen, gett till Finland. Istanbulkonventionen är Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet. Konventionen trädde i kraft i Finland 1 augusti 2015.

Genomförandet av programmet för bekämpning av våld mot kvinnor inleddes omedelbart efter att programmet offentliggjordes och fortsätter fram till våren 2023. Genomförandet av alla åtgärder som planerats för 2021 har inletts enligt planerna. Ett årligt anslag på 400 000 euro har reserverats för att genomföra programmet.

Enligt regeringsprogrammet ska det genomföras en totalreform av lagstiftningen om sexualbrott och utgångspunkterna för reformen ska vara integritet och rätt till sexuell självbestämmanderätt. Strafflagens definition av våldtäkt ska ändras så att den baseras på avsaknad av samtycke och så att rättssäkerheten tillgodoses. Enligt programmet ska de grövsta våldsbrottens och sexualbrottens straffbarhet värderas så, att straffen är på rätt nivå och att de står i proportion både till gärningens skadlighet och till de straff som döms ut för andra brott. Planen är att regeringens proposition om totalreformen ska lämnas till riksdagen hösten 2021.

Justitieministeriet tillsatte i maj 2021 en arbetsgrupp för att bereda förslag till att kriminalisera kvinnlig könsstympning tydligare än för närvarande i strafflagen. Målet är samtidigt att genomföra riksdagens skrivelse RSk 44/2020 rd, som utarbetats utifrån lagutskottets betänkande LaUB 6/2020 rd. Arbetsgruppens mandatperiod går ut vid utgången av februari 2022 och avsikten är att regeringens proposition överlämnas till riksdagen under den pågående valperioden. I regeringsprogrammet har det också fastställts att tillräckliga medel ska tryggas för arbetet mot könsstympning.

Vid justitieministeriet pågår ett projekt där man bedömer olika metoder för att förbättra besöksförbudets effekt, minska överträdelser av besöksförbudet och öka säkerheten särskilt för offer för våld i nära relationer. Projektet har samband med regeringsprogrammet där det har ställts som mål att lagstiftningen om besöksförbud förnyas så att den bättre tryggar offrets rättigheter. Avsikten är att under 2022 överlämna en regeringsproposition till riksdagen.

Ett mångprofessionellt och effektivt arbete för att förebygga våld i nära relationer förutsätter väl fungerande strukturer och kompetens och tillräckliga tjänster samt resurser för arbetet mot våld. En stärkning av strukturer eftersträvas vid framtidens centraler för välbefinnande, som för närvarande bereds, för att offer, utövare av våld och barn som exponerats för våld kan få tillgång till de tjänster de behöver i rätt tid.

I början av 2021 tillsatte statsrådet kommissionen för bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet för en ny mandatperiod 2021–2024. I kommissionen ingår även en på hösten 2020 tillsatt organisationsarbetsgrupp vars uppgift bland annat är att genomföra informationsutbyte mellan statsförvaltningen och de organisationer som utför arbete mot våld och tillhandahåller tjänster.

En av kommissionens prioriteringar för 2021 är att stärka strukturer för förebyggande av våld mot kvinnor och service inom statsförvaltningen, i kommunerna och i framtidens social- och hälso-centraler. Institutet för hälsa och välfärd stödjer implementeringen av strukturerna för förebyggande av våld genom ett tvåårigt projekt inom Framtidens social- och hälsocentralprojekt.

Under innevarande år sprids dessutom en multiprofessionell metod för bedömning av risk vid våld i parrelationer (MARAK) på riksnivå och Institutet för hälsa och välfärd utbildar nya

MARAK-arbetsgrupper. I MARAK-metoden utarbetas i multiprofessionella arbetsgrupper en säkerhetsplan för offer för våld eller personer som lever under hot om våld, och därmed förbättras deras säkerhet. I Finland finns det för närvarande tiotals verksamma MARAK-grupper på olika orter.

Dessutom förbättras polisens kunskaper i multiprofessionellt samarbete i situationer avseende våld i nära relationer. Polisstyrelsen genomför i samarbete med kommissionen för bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet ett projekt vars mål är att kartlägga polisens kunnande och utvecklingsbehov i bekämpningen av våld mot kvinnor och våld i nära relationer och svara på utvecklingsbehov som gäller kunnande. Under projektet utarbetas ett utbildningsprogram och en operativ MARAK-handbok som stöder praktiskt arbete.

Under 2021 utarbetar kommissionen för bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet en plan för genomförande av Istanbulkonventionen för 2022–2025. Dessutom inleds 2021 en konsekvensbedömning av den föregående genomförandeplanen som gällde 2018–2021.

För att uppfylla förpliktelserna i Istanbulkonventionen har Finlands nätverk av skyddshem utvidgats, och under denna regeringsperiod görs satsningar även i skyddshemmens tillgänglighet. Telefonjouren Nollinjen, som är avsedd för offer för våld i nära relationer, anhöriga till offer och yrkesutbildade, betjänar dygnet runt på flera olika språk. På våren 2021 inrättades även en chat-tjänst i samband med Nollinjen.

Under de senaste fyra åren har stödcenter för sexualbrottsoffer inrättats på olika håll i Finland och nätverket utvidgas fortfarande starkt. Det handlar om en tjänst med låg tröskel där offer tillhandahålls medicinska och rättsmedicinska undersökningar, traumastöd och rådgivning.

Helsingfors den 11 juni 2021

Justitieminister Anna-Maja Henriksson